

متن پرسش

بسمه تعالی؛ سلام‌علیکم: نگاهی به فقه! «إليه يصعد کلم الطیب و العمل الصالح یرفعه» ما در نگاه به یک زندگی حقیقی باید متوجه این باشیم که عمل از حیث اعتباریاتی است که اِتکاء به واقعیت کلام طیب دارد (همچنان که علامه طباطبائی رحمت الله علیه در کتاب شریف رساله الولایه فرمودند)؛ توجهی که هیچ کدام از علوم را برتر از دیگری نمی‌پندارد بلکه همچون راهیست که گام به گام به سمت ظهور علم توحید در عالم تشریح به پیش می‌برد. یک عالم دینی هم از حیث علمی غنی است و هم آن علم عقل عملی او را می‌پروراند و عملش را غنی می‌کند؛ لذاست که کسانی چون روح الله‌ها علم عرفان و توحید را با فقه در دنیا ظهور می‌دهند. علم شریعت که از آن به فقه تعبیر می‌شود، علمی غنی، جامع، فراگیر و جزء لا ینفک از زندگی بشری انسان و اجتماع است؛ منتها باید توجه داشت که از جهت اعتباری بودنش و مبتنی بودنش بر واقعیات، باید برپایه علم توحید که علمی خود بنیاد و حقیقی است، باشد؛ این فقه محدود به لازمه اش که اصول باشد، نیست؛ علم توحید و کلام و فلسفه و تاریخ، بصیرت و سیاست، تهذیب نفس و روشن بینی، زمان شناسی و شناخت مسائل مردم از جمله پیش نیازهای رسیدن به فقه پویاست، از جمله پیش نیازهای رسیدن به عمل کردن بر اساس اراده الهی در هر عصریست که هر انسانی در آن می‌زیید. لذاست امام خامنه ای بایسته هایی برای فقیه مطلوب بیان می‌کنند که از جمله آنها این است: فقیه اگر بخواهد قوی و درست کار کند بایستی با ذهنیت های رایج دنیا آشنا باشد (که به یکی از مواردی که ذکر کردم یعنی زمانه شناسی، اشاره دارد). حال می‌خواهم بگویم که فقیه_ به معنای تفقه کننده مجتهد باید احکام الهی را بر اساس حقایقی که زمانه به ظهور می‌آورد، بر بنایی قوی از مبانی دینی، صادر کند و مردم را بدان ملتزم! بنده عقیده ام اینست که تمام علوم دینی ما_ از هر بابی_ باید راهی بسمت فقه و عمل پیدا بکند؛ همچنان که امام خامنه ای در رابطه با فلسفه اسلامی فرمودند: «مشکل فلسفه اسلامی اینست که در طول زمان امتداد عملی نداشته» بنابر اینکه فقه، علم عملی اسلام است بنده تصورم اینست که ابتدائاً باید زمینه خوبی از دیگر علوم اسلامی (به معنای آعم که شهید مطهری که کتاب آشنایی با علوم اسلامی نظرشان اینست که هر علمی که جامعه اسلامی بدان نیاز مند است، علوم اسلامی شمرده می‌شود- که در کتاب پزشکی را مثال می‌زنند)_ غرض بنده از ارسال این نوشتار راهنمایی در جهت تحصیل در حوزه است که ان‌شاء الله طلب بنده نگاه به حضرت روح الله است و نه کمتر از آن. لذا اسلامی شناسی و اسلامی شدن حقیقی در نگاه بنده است. با توجه به اینکه حوزه علمیه؛ ۱. در باب فقه و اصول جدیت خاصی نشان می‌دهد (هرچند ضعیف) ۲. در باب دیگر علوم واقعا به صورت فراگیر کار خوبی شکل نداده ۳. و

نیز امام خامنه ای درس رسائل و مکاسب را درس اجتهاد می دانند (منتها با محدودیت اقوال و به تعبیری دست در دست شیخ دادن است تا همچون کودکی «تاتی تاتی» ما را بسمت اقیانوس انظار و افهام ببرند) بنظر بنده فی الحال که در سطح یک هستم، با توجه به نظر اساتید راجع به اصول مرحوم مظفر و کتاب شرح لمعه که می فرمایند کتاب های غنی و قوی ای است و اگر خود شخص بخوبی این کتاب ها را مد نظر قرار دهد، دقت نظر و چشمه استنباط بخوبی برایش بجوشش در می آید، بنده نظرم اینست که سطح یک را در زمانی طولانی تر تمام کنم (بقدر معقول) و در این بین، مبانی کلامی، فلسفی، تاریخی، سیاسی، و... خود را بخوبی استحکام ببخشم تا بعد از ورود در سطح دو، در محضر کتاب های شیخ اعظم بخوبی _بلطف خدا_ چشمه بجوشش در آمده را به رودی ساری و جاری تبدیل کنم و سپس در درس خارج _به اندازه معقول_ دریایی شوم برای حضور در میدان بیکرانه انقلاب اسلامی و نه اینکه همچون افرادی سالیان سال در درس خارج پوچ و بیهوده بمانم و هیچ و اندر هیچ و نه اینکه همچون افرادی در سطح دو در کتب شیخ انصاری بخواهم با ذهن نپخته وارد شوم و براحتی _و مهمتر اینکه، بدون در نظر گرفتن رشد علمی حاضر و زمانه موجود_ اقوال را بپذیرم و یا اینکه خیلی با حالت ضعف نپذیرم اما حرفی نیز برای گفتن نداشته باشم انقلاب به روح الله ها نیاز دارد! امام نیز فرمود: الهیٰ إنّ کان صغیر فی جنب طاعتک عملی فقد کبر فی جنب رجائک أملی! ما بگمان خود تلاش می کنیم، او نیز می خرد. إنّ شاء الله

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همین طور است و باید برای حضور در این تاریخ، جهانی که در آن زندگی می کنیم را بشناسیم تا آنگاه که از فقه و بر مبنای فقه سخن می گوئیم، علاوه بر آن که متوجه هستیم مبنای آن سخنان بدون اتصال به نفس الامر نیست؛ نسبتی با عالم و آدم داشته باشد. و این حساسیت بسیار خوب و مهم است و عجیب آن است که بحمدالله نسل جدید، ظرفیت آن را دارد که همه را در کنار هم و با دقت کامل بخواند که نمونه آن شهید مطهری و رهبر معظم انقلاب می باشند. موفق باشید